

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ.2512 จากการที่รัฐบาลได้ร่วมรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบในการจัดหาไฟฟ้า ซึ่งได้แก่ การลิกไนต์ การไฟฟ้าอันฮี และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีลักษณะในการดำเนินการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคด้านพลังงานและมีหน้าที่ในการจัดหาพลังงานไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งในการผลิตไฟฟ้าสามารถแบ่งได้ตามประเภทของการผลิตได้ดังนี้ ประเภทที่ 1 การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานธรรมชาติซึ่งได้แก่ โรงไฟฟ้าพลังน้ำ โรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ โรงไฟฟ้าพลังงานลม ประเภทที่ 2 การผลิตไฟฟ้าโดยใช้เชื้อเพลิงในการผลิต ได้แก่ โรงไฟฟ้าพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม โรงไฟฟ้ากังหันก๊าซ โรงไฟฟ้าชีเซล และโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนใต้พิภพ โดยที่ต้นทุนในการผลิตที่ต่ำก็คือการผลิตโดยใช้พลังงานน้ำแต่เนื่องจากมีข้อจำกัดในการผลิตไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อปริมาณความต้องการใช้น้ำจึงมีปริมาณการผลิตไฟฟ้าที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณการใช้ไฟได้ ดังนั้นแหล่งเชื้อเพลิงที่มีต้นทุนต่ำรองลงมาก็คือ โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนที่มีเชื้อเพลิงคือถ่านหินลิกไนต์ และโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนร่วมซึ่งใช้น้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในการผลิต และเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2548 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ทำการปรับเปลี่ยนองค์กร โดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็น บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) ตามนโยบายในการพัฒนารัฐวิสาหกิจของรัฐบาลเพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจขององค์กร เพื่อลดภาระหนี้สาธารณะของประเทศ และจากการที่มีการดำเนินการในรูปแบบบริษัทรัฐวิสาหกิจ จึงทำให้การบริหารการดำเนินงานขององค์กรมีลักษณะที่มีความสะดวกคล่องตัวมากขึ้น สามารถตัดสินใจดำเนินการที่รวดเร็วขึ้นซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนดำเนินการผลิตไฟฟ้าให้เพียงพอเพื่อรองรับกับความต้องการใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ แต่เนื่องจากการแปรรูปครั้งนี้ได้มีมูลนิธิเพื่อผู้บริโภคได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองเรื่องการแปรรูปการไฟฟ้าฝ่ายผลิตโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และศาลปกครองได้พิพากษาพิทถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) พ.ศ.2548 และพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จึงมีผลทำให้สถานะของบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) กลับมาเป็นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดังเดิม แต่ถึงแม้ลักษณะขององค์กรจะเป็น

เช่นใดก็ได้แล้วแต่รูปแบบการบริหารก็ยังคงมีการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อรองรับการขยายตัวขององค์กรในอนาคตได้

แหล่งทรัพยากรถ่านหินลิกไนต์ของประเทศอยู่ที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง โดยเป็นแหล่งเชื้อเพลิงให้แก่โรงไฟฟ้าแม่เมาะ ซึ่งเป็นโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ในภาคเหนือเป็นแหล่งเชื้อเพลิงที่สำคัญของประเทศ จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดวิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำมันเป็นเหตุให้ราคาน้ำมันปรับเพิ่มขึ้นจึงมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตไฟฟ้า ดังนั้นการผลิตไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินลิกไนต์ในการผลิตกระแสไฟฟ้าจึงเป็นการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและมีข้อจำกัดน้อยกว่าพลังงานประเภทอื่นๆ

เพื่อการบริหารต้นทุนและการพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพจึงต้องมีการประเมินผลการเพิ่มผลผลิตของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง โดยนำแนวคิดเรื่องการวัดผลการดำเนินการจัดการการเพิ่มผลผลิตมาศึกษาร่วมด้วยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นในกระบวนการบริหารงาน เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนงานที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาการประเมินการเพิ่มผลผลิตภาพของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถและสถานะขององค์กร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปปรับปรุงพัฒนาให้องค์กรมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเป็นประโยชน์ในการบริหาร การวางแผนการดำเนินการสำหรับผู้บริหารหรือผู้ที่สนใจต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการประเมินการเพิ่มผลผลิตภาพของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการประเมินการเพิ่มผลผลิตภาพของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
2. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของผู้บริหารได้

นิยามศัพท์

การประเมินผล หมายถึง การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ถึงการบรรลุถึงผลสำเร็จที่ได้วางแผนการดำเนินงานไว้ และนำมาใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารต่อไป

ผลิตภาพ (Productivity) หมายถึง การประเมินอัตราส่วนของปริมาณผลิตผลที่ได้ (Output) ต่อปริมาณสิ่งที่ใช้ไปในการดำเนินการผลิตนั้นๆ (Input) เช่น วัสดุคิบ ,แรงงาน ,เงินลงทุน เป็นต้น

โรงไฟฟ้าแม่เมาะ หมายถึง โรงไฟฟ้าพลังความร้อนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ใช้ถ่านลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงด้วยการแปรสภาพพลังงานสะสมของถ่านลิกไนต์ให้เป็นพลังงานไฟฟ้า

ถ่านลิกไนต์ หมายถึง ถ่านที่อยู่ในตระกูลถ่านหิน (Coal) ซึ่งเกิดจากซากพืชซากสัตว์มีชีวิตที่ถูกตะกอนดินทรายทับถม มีส่วนผสมของกำมะถัน ถ้ำถ่าน